

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

«ТЕОРІЯ СУДОВИХ ДОКАЗІВ»

**«ДОКАЗИ ТА ЇХ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА: ПОНЯТТЯ,
СТРУКТУРА, КЛАСИФІКАЦІЯ»**

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Поняття доказів. Юридичні властивості доказу.
2. Класифікація доказів. Загальна характеристика.
3. Поняття, види та характеристика процесуальних джерел доказів.

Література:

1. Бочаров Д. Функціонування доказів як семіозис: від фактичних даних – до фактів / Д. Бочаров // Право України. – 2012. – № 7. – С. 127–133.
2. Земцова С. И. Заключение и показания специалиста и эксперта: вопросы дифференциации / С. И. Земцова, В. В. Зырянов // Вестн. криминалистики. – М. : Спарк, 2012. – Вып. 3. – С. 2–27.
3. Конюшенко Я. Поняття доказів у кримінально-процесуальному провадженні, їх зміст і класифікація / Я. Конюшенко // Право України. – 2010. – № 3. – С.232–238.
4. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
5. Кримінальний процес [текст] : підручник. / За заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 544 с.
6. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : Підручник / Лобойко Л. М. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
7. Шумило М. Є. Непрямі докази в кримінальному процесі України : монографія / Шумило М. Є. – Х. : СПД ФО Брові О. В., 2012. – 206 с.
8. Шумило М. Є. Докази досудового і судового провадження: проблема функцій та співвідношення / М. Є. Шумило // Юридичний вісник України. – 2013. – № 40 (953). – С. 6–7.

1. Поняття доказів. Юридичні властивості доказу.

ДОКАЗИ ТА ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ

Належними є докази, які прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають значення для кримінального провадження, а також достовірність чи недостовірність, можливість чи неможливість використання інших доказів (ст. 85)

Докази (ст. 84) - фактичні дані, отримані у встановленому КПК порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню

Доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому КПК. Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посилатися суд при ухваленні судового рішення (ст. 86)

НАЛЕЖНІСТЬ

ДОПУСТИМІСТЬ

**ЮРИДИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ
ДОКАЗІВ**

ДОСТОВІРНІСТЬ

ДОСТАТНІСТЬ

**ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ
ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ**

ДОКАЗ ПОВИНЕН БУТИ ОТРИМАНИЙ НАЛЕЖНИМ СУБ'ЄКТОМ

ДОКАЗ ПОВИНЕН БУТИ ОТРИМАНИЙ ІЗ НАЛЕЖНОГО ДЖЕРЕЛА

**ДОКАЗ ПОВИНЕН БУТИ ОТРИМАНИЙ З ДОДЕРЖАННЯМ
НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ**

**ДОКАЗ НЕ ПОВИНЕН БУТИ ОТРИМАНИЙ НА ПІДСТАВІ
НЕПРИПУСТИМОГО ДОКАЗУ**

**ДОКАЗ ПОВИНЕН МІСТИТИ ДАНІ, ПОХОДЖЕННЯ ЯКИХ ВІДОМО
І ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ПЕРЕВІРЕНІ**

**ДОКАЗОВУ СИЛУ ДОКАЗУ, ЩО ПЕРЕВІРЯЄТЬСЯ, НЕ ПОВИННА
ПЕРЕВИЩУВАТИ НЕБЕЗПЕКА НЕСПРАВЕДЛИВОГО
УПЕРЕДЖЕННЯ**

НЕДОПУСТИМІСТЬ ДОКАЗІВ ОТРИМАНИХ ВНАСЛІДОК ІСТОТНОГО ПОРУШЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

здійснення процесуальних дій, які потребують попереднього дозволу суду,
без такого дозволу або з порушенням його суттєвих умов

отримання доказів внаслідок катування, жорстокого, нелюдського або такого,
що принижує гідність особи, поводження або погрози застосування такого
поводження

порушення права особи на захист

отримання показань від особи, яка не була повідомлена про своє право не
давати показання

порушення права на перехресний допит

отримання показань від свідка, який надалі буде визнаний підозрюваним чи
обвинуваченим у цьому кримінальному провадженні

УМОВИ ВИЗНАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО СУДИМОСТІ ДОКАЗАМИ

сторони погоджуються, щоб ці докази були визнані допустимими

вони надаються для доказування того, що підозрюваний, обвинувачений діяв з певним умислом та мотивом, або мав можливість, підготовку, обізнаність, потрібні для вчинення ним відповідного кримінального правопорушення, або не міг помилитися щодо обставин, за яких він вчинив відповідне кримінальне правопорушення

їх надає сам підозрюваний, обвинувачений

підозрюваний, обвинувачений використав подібні докази для дискредитації свідка

КРИТЕРІЇ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗУ

належний суб'єкт, правомочний проводити процесуальні дії, спрямовані на одержання доказів

належне джерело фактичних даних (відомостей, інформації), що складають зміст доказу

належна процесуальна дія, застосована для одержання доказів

належний порядок проведення процесуальної дії, яка використовується як засіб одержання доказів

КРИТЕРІЇ НАЛЕДЖНОСТІ ДОКАЗУ

значення для кримінального провадження обставин,
встановлюваних конкретними доказами

значення цих доказів для встановлення саме таких
обставин

**Науково-технічні вимоги, які
забезпечують бездоганне існування
конкретного виду інформації на певному
носії**

**МОЖЛИВІСТЬ
ТОТОЖНОГО
СПРИЙНЯТТЯ
ІНФОРМАЦІЇ ПРО
КРИМІНАЛЬНЕ
ПРАВопорушення
НОСІЄМ**

**збереження цієї
інформації без
пошкоджень і
перекручень**

**МОЖЛИВІСТЬ
адекватного
відтворення
інформації про
кримінальне
правопорушення із
НОСІЯ**

2. Класифікація доказів. Загальна характеристика.

**КЛАСИФІКАЦІЯ
ДОКАЗІВ**

```
graph LR; A[КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ] --- B[СТОСОВНО ПРЕДМЕТА ОБВИНУВАЧЕННЯ – ОБВИНУВАЛЬНІ ТА ВИПРАВДУВАЛЬНІ]; A --- C[ЗА ДЖЕРЕЛОМ ФОРМУВАННЯ – ПЕРВИННІ ТА ПОХІДНІ]; A --- D[ЗАЛЕЖНО ВІД ВІДНОШЕННЯ ДО ПРЕДМЕТА ДОКАЗУВАННЯ – ПРЯМІ ТА НЕПРЯМІ]; A --- E[ЗА МЕХАНІЗМОМ ЇХ ФОРМУВАННЯ – ОСОБИСТІ ТА РЕЧОВІ];
```

СТОСОВНО ПРЕДМЕТА
ОБВИНУВАЧЕННЯ – ОБВИНУВАЛЬНІ ТА
ВИПРАВДУВАЛЬНІ

ЗА ДЖЕРЕЛОМ ФОРМУВАННЯ –
ПЕРВИННІ ТА ПОХІДНІ

ЗАЛЕЖНО ВІД ВІДНОШЕННЯ ДО
ПРЕДМЕТА ДОКАЗУВАННЯ – ПРЯМІ ТА
НЕПРЯМІ

ЗА МЕХАНІЗМОМ ЇХ ФОРМУВАННЯ –
ОСОБИСТІ ТА РЕЧОВІ

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ

```
graph TD; A[КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ] --> B[ДОСУДОВІ ДОКАЗИ]; A --> C[СУДОВІ ДОКАЗИ]; B --> D[використовуються лише для потреб досудового розслідування, для суду є лише вихідним матеріалом, що підлягає дослідженню судом]; C --> E[результат дослідження фактичних даних судом];
```

ДОСУДОВІ ДОКАЗИ

використовуються
лише для потреб
досудового
розслідування, для
суду є лише
вихідним
матеріалом, що
підлягає
дослідженню судом

СУДОВІ ДОКАЗИ

результат
дослідження
фактичних даних
судом

3. Поняття, види та характеристика процесуальних джерел доказів.

**ПРОЦЕСУАЛЬНІ
ДЖЕРЕЛА
ДЖОКАЗІВ**

```
graph TD; A[ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДЖОКАЗІВ] --> B[ПОКАЗАННЯ]; A --> C[РЕЧОВІ ДОКАЗИ]; A --> D[ДОКУМЕНТИ]; A --> E[ВИСНОВКИ ЕКСПЕРТІВ];
```

ПОКАЗАННЯ

**РЕЧОВІ
ДОКАЗИ**

ДОКУМЕНТИ

**ВИСНОВКИ
ЕКСПЕРТІВ**

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ

Показання (ст. 95) – відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, які мають значення для цього кримінального провадження.

Показання з чужих слів (ст. 97) – висловлювання, здійсненні в усній, письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи.

Речові докази (ст. 98) – матеріальні об'єкти, які були знаряддям вчинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предмети, що були об'єктом кримінально протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом. Документи є речовими доказами, якщо вони містять ознаки, вказані в частині першій цієї статті.

Документи (ст. 99) – спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження.

Висновок експерта (ст. 101) – це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи.

ОЗНАКИ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ

Змістом речових доказів є відомості у вигляді певних властивостей та ознак об'єктів матеріального світу, на підставі яких встановлюються обставини, що мають значення для кримінального провадження

Зміст речового доказу – це ті властивості і ознаки предмета, які можуть бути безпосередньо сприйняті органами досудового розслідування, прокурором, слідчим суддею і судом

Формою речового доказу є процесуальні засоби закріплення відомостей про факти, одержаних від певного предмета чи документа. Тільки при дотриманні цієї форми об'єкт матеріального світу набуває значення процесуального джерела доказів.

До речових доказів відносяться не будь-які предмети чи документи, а лише ті, які мають зв'язок з кримінальною подією, що досліджується

Речовий доказ – це єдність об'єкта матеріального світу і відомостей про факти, носієм яких він є

ДО ДОКУМЕНТІВ ЯК ДОКАЗІВ НАЛЕЖАТЬ

матеріали
фотозйомки,
звукозапису,
відеозапису та
інші носії
інформації (у
тому числі
електронні)

матеріали, отримані
внаслідок
здійснення під час
кримінального
провадження
заходів,
передбачених
чинними
міжнародними
договорами, згоду на
обов'язковість яких
надано Верховною
Радою України

складені в
порядку,
передбаченому
КПК, протоколи
процесуальних дій
та додатки до них,
а також носії
інформації, на
яких за
допомогою
технічних засобів
зафіксовано
процесуальні дії

висновки ревізій
та акти
перевірок

**УМОВИ ВИЗНАННЯ
ОБ'ЄКТА РЕЧОВИМ
ДОКАЗОМ**

```
graph TD; A[УМОВИ ВИЗНАННЯ ОБ'ЄКТА РЕЧОВИМ ДОКАЗОМ] --- B[Складання протоколу огляду (протокол огляду місця події, протокол обшуку тощо)]; A --- C[Наявність самого речового об'єкта]
```

Складання протоколу
огляду (протокол огляду
місця події, протокол
обшуку тощо)

Наявність самого речового
об'єкта

РЕКВІЗИТИ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА

коли, де, ким (прізвище, ім'я, по батькові, освіта, спеціальність, свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта, стаж експертної роботи, науковий ступінь, вчене звання, посада експерта) та на якій підставі була проведена експертиза

місце і час проведення експертизи

хто був присутній при проведенні експертизи

перелік питань, що були поставлені експертові

опис отриманих експертом матеріалів та які матеріали були використані експертом

докладний опис проведених досліджень, у тому числі методи, застосовані у дослідженні, отримані результати та їх експертна оцінка

обґрунтовані відповіді на кожне поставлене питання